

Problemem jest kryzys przywództwa

ROZMOWA | ALEXANDER LIKHOTAL, prezes Międzynarodowego Zielonego Krzyża (Green Cross International)

W: Od początku konferencji w Poznaniu daje się wyczuć obawę, że kryzys gospodarczy storpeduje działania na rzecz ochrony klimatu. Podziela pan te obawy?

ALEXANDER LIKHOTAL: Obecny kryzys gospodarczy może służyć za pretekst do przesunięcia kwestii ochrony klimatu na dalszy plan. Ale prawdziwy kryzys jest gdzieś indziej. Mamy tak naprawdę jeden wielki kryzys: kryzys przywództwa i wizji. Nie myślimy, jak zapobiegać kryzysom, próbujemy je tylko zwalczać. To są jedynie reakcje, działania obronne. Tymczasem przywództwo oznacza gotowość do uprzedzenia faktów i wprowadzenia zmian w ramach określonej wizji przyszłości.

Skąd ten deficyt przywództwa i wizji?

W przeszłości nie mieliśmy tak wielu szeroki i złożonych wyzwań: tutaj jednocześnie w grę wchodzi sprawy polityki międzynarodowej i wewnętrznej, kwestie społeczne, gospodarcze i naukowe. Nasze możliwości uporania się z tak skomplikowanymi problemami w krótkim czasie są ograniczone. Zwłaszcza że już jakiś czas temu polityka przemieniła się ze sztuki w rzemiosło zarządzania. A do tego potrzebna jest wiedza i wizjonerów. Popyt zaś generuje podaż.

Ochrona klimatu jest jednak jakąś wizją przyszłości, i to przedstawioną całkiem niedawno.

To prawda. Michaił Gorbaczow był jednym z pierwszych polityków najwyższego kalibru, którzy dostrzegli ten problem. W końcu lat 80. rozmawianie o wyzwaniach ekologicznych było traktowane przez najważniejszych polityków jako dziwne. Z pewnością nie był to priorytet. Dla Michaiła Gorbaczowa to też była duża zmiana w sposobie myślenia. Kiedy w 1991 r. przemawiał na jednej z międzynarodowych konferencji, powiedział, że kiedy osiągnęliśmy znaczący postęp w rozbrojeniu nuklearnym, największe zagrożenia w przyszłości będą związane z wyzwaniami ekologicznymi. Dlatego, powiedział, potrzebujemy organizacji podobnej do Czerwonego Krzyża, która skoncentrowałaby się na tym problemie. Tak narodziła się idea Międzynarodowego Zielonego Krzyża.

Czy jednak wokół globalnego ocieplenia nie robi się zbyt dużo szumu?

Nie powiem, by zbyt dużo uwagi poświęcano ociepleniu klimatu, brakuje w tym raczej pewnej równowagi. Kiedy mówimy o zmianach klimatu, to przeskakujemy z czarnych wizji przyszłości, które przypominają bardziej science fiction niż naukę, do

ALBERT JANKOWSKI

natychmiastowego zachłystywania się efektywnymi energetycznie autami i odnawialnymi źródłami energii. A zapominamy, że 3 mld ludzi na świecie wciąż nie ma wystarczającego dostępu do energii w ogóle. Poruszając kwestie zmian klimatycznych, nie można zapominać o problemach rozwoju.

To jest właśnie argument podnoszony przez Chiny czy Indie. Nie możemy się zgodzić na radykalne ograniczenie emisji CO₂, bo musimy się rozwijać, gonąc inne kraje.

To rzeczywiście problem. Ale przywódcy Chin i Indii wiedzą, że państwom tym nie uda się w dającej się przewidzieć przyszłości osiągnąć poziomu życia i konsumpcji Amerykanów czy Europejczyków. W biedzie żyje połowa ich obywateli i to jest rzecz, którą należy i można zmienić w pierwszej kolejności. Ale żeby się tak stało, potrzebny jest transfer technologii. Jeżeli Chiny i Indie wezmą na siebie zobowiązania związane z ochroną klimatu, USA, Europa i Japonia będą musiały zagwarantować im bezpłatny transfer technologii.

Jednak dla niektórych krajów przejście na niskoemisyjne technologie i alternatywne źródła energii może się wydawać nieracjonalne. Na przykład dla Rosji, która ma ogromne zasoby paliw kopalnych.

Jest taki stary żart. Dlaczego Mojżesz przez 40 lat prowadził swój naród po pustyni? Bo szukał ziemi bez ropy. Dla Rosji bogactwa naturalne są przekleństwem. Wydawało się, że może się dzieć z założonymi reklamami i nic nie robić. Ale teraz, kiedy cena ropy spada, sytuacja w Rosji jest daleka od idealnej.

Walka z globalnym ociepleniem to problem w dużej mierze gospodarczy. Tymczasem dyskusję w Poznaniu prowadzą politycy i urzędnicy, a nie kręgi biznesowe.

Podstawowym pytaniem jest tak naprawdę to, do jakiego stopnia rządy powinny zarządzać rynkiem i interweniować na nim. Trzeba znaleźć na nie odpowiedź właśnie na konferencji w Poznaniu. Bez tego droga do porozumienia w Kopenhadze

będzie wiodła pod górę. Rolą rządów jest wyznaczenie granic i ustanowienie regulacji, ale to rynek musi określić cenę dla emisji CO₂ i zdecydować, które technologie wygrają, a które stracą na znaczeniu.

Czy w przyszłości jest możliwe niezależenie od paliw kopalnianych?

Być może w bardzo długim czasie. Na razie na stole, przy którym rozmawiamy, nie widzę niczego, co nie byłoby wyprodukowane przy użyciu węgla czy ropy.

A więc węgiel i ropa pozostaną ważnym źródłem energii?

Niekoniecznie. Na planecie cała energia pochodzi ze słońca. Prawie tysiąc razy więcej energii trafia na ziemię w ciągu jednego dnia, niż zużywamy w ciągu roku. Pytanie tylko, jak uchwycić tę energię. Tak naprawdę technologicznie jesteśmy bardzo mało zaawansowaną cywilizacją.

Jak pan ocenia propozycje przedstawione w pakiecie energetyczno-klimatycznym UE? Zarzuca się mu, że naj-

większy ciężar jego wdrożenia poniosą najbiedniejsze kraje UE, w tym Polska.

Transformacja gospodarek w kierunku niskoemisyjnych technologii może być bolesna, ale nie ma od niej odwrotu. Jeśli nowi członkowie UE nie podejmą wyzwania ograniczenia emisji i przestawienia gospodarek, zostaną z tyłu i przepaść między nimi a najbardziej aktywnymi na tym polu będzie jeszcze większa. Musicie być tego świadomi. Z drugiej strony w Polsce macie 60 proc. energii pierwotnej z węgla. Nie można oczekiwać, że od razu rozwiążecie swój problem i zmienicie gospodarkę. Dlatego potrzebny jest kom-

promis i zachęty dla takich krajów jak Polska.

Czy zgadza się pan, że na wprowadzeniu unijnego pakietu energetycznego zyska Rosja bo będzie mogła zwiększyć eksport gazu na unijny rynek?

Dozwolę sobie przedstawić sytuację. Nie zapominajmy, że zależymy od siebie: UE importuje 25 proc. gazu z Rosji i dostarcza temu krajowi połowę twardej walu. Nie mogę sobie wyobrazić, by Rosja zablokowała eksport gazu odpowiedzialnego za połowę budżetu. Na pewno nie zrobi tego żaden twardzo myślący przywódca.

— rozmawiali Magdalena Kozman i Łukasz Ruciński

REKLAMA 05412327/A/B/E/C

0 801 601 801 www.aigbank.pl
(071) 358 21 60

9,90% LOKATA na 1 na 12 miesięcy

Łokata bez konieczności zakładania konta.
Oprocentowanie w skali roku.
Minimalny wkład 1000 zł.

Pewny zysk

AIG AIG BANK POLSKA SA

finanse dla domu

REKLAMA 0540817/A/B/E/C

Rzeczpospolita patronuje

CAŁA TA GIEŁDA

www.calatagieda.pl

Przyjdź na Dzień Otwarty GPW

Partnerzy: Radio PIN, Bankier.pl, PARKIET, RZECZPOSPOLITA

REKLAMA 0540373/A/B/E/C

Sprawdź siłę swojej marki!

MARCA

RANKING NAJCENNIJSZYCH POLSKICH MAREK

Jedyny taki ranking - zestawienie najcenniejszych i najmocniejszych polskich marek w 11 branżach. Dzięki twardym danym i opinii konsumentów wiemy, kto stracił, a kto zyskał w minionym roku. Przekonaj się, które marki są teraz najwięcej warte!

10 grudnia z „Rzeczpospolita”

Partner rankingów: ORLEN